

ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «АСОЦІАЦІЯ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ»

вул. Межигірська, 5, оф. 15, м. Київ, 04071, Україна • +38 (044) 492-88-48 • info@uba.ua • www.uba.ua

РЕЗОЛЮЦІЯ

Комітету Асоціації правників України з корпоративного права та фондового ринку щодо внесення змін до чинного законодавства України щодо акціонерних договорів та договорів про реалізацію прав учасників товариства з обмеженою відповідальністю

Коротка назва: Резолюція АПУ щодо внесення змін до законодавства України щодо акціонерних договорів та договорів про реалізацію прав учасників ТОВ

Асоціація правників України є всеукраїнською громадською організацією, що об'єднує більше 5 000 правників з метою сприяння втіленню в життя принципу верховенства права в державному, суспільному та громадському житті, розбудови правової держави, розвитку юридичної професії.

Усвідомлюючи свою громадянську позицію та будучи потужним голосом правничої громади, Комітет з корпоративного права та фондового ринку, робить заяву про таке:

Асоціація правників України провела серед своїх членів обговорення необхідності врегулювання питань укладення акціонерного договору (надалі – **“Акціонерний договір”**) та договору про реалізацію прав учасників товариства з обмеженою відповідальністю (надалі – **“Договір учасників”**) і ухвалила цю Резолюцію про надання своїх пропозицій щодо внесення змін до законодавства України щодо Акціонерних договорів та Договорів учасників.

На думку членів АПУ, нинішній стан нормативного регулювання Акціонерних договорів та Договорів учасників не відповідає потребам ринку та світовим стандартам корпоративного управління. Зокрема, Коаліційною угодою від 21 листопада 2014 року для покращення стану корпоративного управління зафіксована необхідність забезпечення можливості визначення порядку управління та прийняття внутрішніх рішень акціонерами/учасниками шляхом укладання корпоративних договорів.

Єдиною нормою, яка надає акціонерам право укладати Акціонерний договір є ст. 29 Закону України “Про акціонерні товариства”. Вона передбачає, що Статутом товариства може бути передбачена можливість укладення договору між акціонерами, за яким на акціонерів покладаються додаткові обов'язки, у тому числі обов'язок участі у загальних зборах, і передбачається відповідальність за його недотримання.

На жаль, вказане положення закону є нечітким та на практиці не використовується через ризик неоднозначного тлумачення цієї норми. Зокрема, буквальне тлумачення зазначеної статті дозволяє прийти до висновку, що таким договором на акціонерів можуть бути покладені лише додаткові обов'язки. Додаткові права акціонерів ним визначатись не можуть.

Договір учасників не врегульований жодними нормами чинного законодавства України.

Фактична відсутність нормативного регулювання питань укладення Акціонерних договорів

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ В 2015 РОЦІ

АРИО КЕПІТАЛ ГРУП
ЮРИДИЧНА ФІРМА

Asters

ВАСИЛЬ КІСІЛЬ І ПАРТНЕРИ
АДВОКАТИ І ПРАВНИКИ

ПАРТНЕР

ПАРТНЕР САЙТУ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ
МЕДІА-ПАРТНЕР

VE PARTNERS
-law firm

GOLDBLUM
AND PARTNERS
Регістрація і обслуговування
фірм в Європі.

ЮРИДИЧНЕ
БЮРО
ЄГОРОВ
ПУГІНСЬКИЙ
АФАНАСЬЄВ
І ПАРТНЕРИ

ДУБІНСЬКИЙ & ОШАРОВА
Патентно-юридична Агенція

Arzinger

ЮРИДИЧЕСКАЯ
ПРАКТИКА
ОДЕССА НАКОНЕЦЬ КИЇВУ

LCF LAW GROUP
litigation corporate finance

Соколовський
Юридична фірма

SAYENKO KHARENKO

МЕДІА-ПАРТНЕР

МЕДІА-ПАРТНЕР
ПРОЄКТІВ АПУ

ІНФОРМАЦІЙНО-
ПРАВОВА ПІДТРИМКА

ЗаконБізнес

Юридична Газета
ІНТЕРНЕТ-СЛУЖБА ЗАПИТОМІВ ПРОСІДЖЕННЯ СПРАВАХ І ВИДАТКАХ

ЛІГА
ЗАКОН

та Договорів учасників має такі негативні наслідки:

- i. низький показник інвестиційної привабливості і, як наслідок, незначна кількість іноземних інвестицій в економіку України;
- ii. надзвичайно мала кількість угод зі злиттів та поглинань, які регулюються українським правом; та
- iii. відсутність можливості в акціонерів та в учасників господарських товариств врегулювати на власний розсуд питання корпоративного управління, реалізації прав та виконання обов'язків та ін.

В цій Резолюції АПУ надає своє бачення законодавчого врегулювання правового статусу Акціонерного договору та Договору учасників.

З огляду на зазначене, Асоціація вважає за доцільне надати проекти статей Закону України "Про акціонерні товариства" (Додаток I), Закону України "Про господарські товариства" (Додаток II) та Цивільного кодексу України (Додаток III), які будуть регулювати правовий статус Акціонерного договору, Договору учасників та інститути, які безпосередньо пов'язані з практичним застосуванням таких договорів.

З повагою,

Антоненко Леонід

_____ (підпис)

Бабич Анна

_____ (підпис)

Стеценко Микола

_____ (підпис)

Черкасенко Максим

_____ (підпис)

Пелипенко Олена

_____ (підпис)

Квят Олесь

_____ (підпис)

Попко Андрій

_____ (підпис)

Володимир Кравчук

_____ (підпис)

Додаток І. Зміни до Закону України "Про акціонерні товариства"

Доповнити Закон України "Про акціонерні товариства" статтею 26¹ такого змісту:

Стаття 26¹ Договір між акціонерами

1. Договором між акціонерами визнається договір про реалізацію прав акціонерів – власників простих та привілейованих акцій, та (або) про особливості реалізації прав на акції. За договором між акціонерами його сторони зобов'язуються реалізовувати певним чином права акціонерів – власників простих та привілейованих акцій, та (або) права на акції та (або) утримуватися від реалізації вказаних прав. Договором між акціонерами може бути передбачено обов'язок його сторін голосувати певним чином на загальних зборах акціонерів, погоджувати, придбавати або відчужувати акції за заздалегідь визначеною ціною та (або) у випадку настання певних обставин, утримуватися від відчуження акцій до настання певних обставин, а також здійснювати інші дії, пов'язані з управлінням товариством, з діяльністю, реорганізацією та ліквідацією товариства.

Договір між акціонерами укладається в письмовій формі. Дата набрання чинності та строк дії договору між акціонерами визначаються в самому договорі.

2. Предметом договору між акціонерами не можуть бути зобов'язання сторони договору між акціонерами голосувати згідно з вказівками органів управління товариства, щодо акцій якого укладений цей договір.

Умови договору між акціонерами, які суперечать положенням абзацу першого частини другої цієї статті, є нікчемними.

3. Договір між акціонерами є обов'язковим тільки для його сторін.

Договір, укладений стороною договору між акціонерами в порушення договору між акціонерами, може бути визнаний судом недійсним за позовом заінтересованої сторони договору між акціонерами лише у випадку, якщо буде доведено, що інша сторона за договором знала або повинна була знати про обмеження, передбачені договором між акціонерами.

Інформація про договір між акціонерами, укладений акціонерами публічного акціонерного товариства, повинна бути розкрита у межах та у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Якщо інше не встановлено законом, інформація про зміст договору між акціонерами, укладеного учасниками приватного акціонерного товариства, не підлягає розкриттю і є конфіденційною.

Порушення договору між акціонерами не може бути підставою для визнання недійсними рішень органів товариства.

4. Особа, яка набула відповідно до договору між акціонерами право визначати порядок голосування на загальних зборах акціонерів за акціями товариства, зобов'язана повідомити товариство про набуття такого права у випадку, якщо в результаті такого набуття ця особа самостійно або спільно зі своєю афілійованою особою або особами прямо або опосередковано отримує можливість розпоряджатися більш ніж 10, 25, 50 або 75 відсотками голосів за розміщеними простими акціями товариства. У такому повідомленні мають міститися відомості про:

повне найменування товариства;

своє ім'я або найменування;

дату укладення та дату набуття чинності договору між акціонерами, або про дату прийняття рішень про внесення змін до договору між акціонерами та про дату набуття чинності відповідних змін, або про дату припинення дії договору між акціонерами;

термін дії договору між акціонерами;

кількість акцій, які належать особам, які уклали договір між акціонерами, на дату його укладення;

кількість простих акцій товариства, які надають цій особі можливість розпоряджатися голосами на загальних зборах акціонерів, на дату виникнення обов'язку надіслати таке повідомлення;

дату виникнення обов'язку надіслати таке повідомлення.

Таке повідомлення повинно бути надіслане протягом п'яти робочих днів з моменту виникнення відповідного обов'язку.

5. Особа, яка зобов'язана направити повідомлення згідно з пунктом 4 цієї статті, та особи, яким ця особа відповідно до укладеного договору між акціонерами має право надавати обов'язкові для виконання вказівки про порядок голосування на загальних зборах акціонерів, до дати направлення такого повідомлення мають право голосу тільки за акціями, кількість яких не перевищує кількість акцій, що належали цій особі до виникнення у неї обов'язку надіслати таке повідомлення. При цьому всі акції, які належать цій особі і зазначеним особам, враховуються при визначенні кворуму загальних зборів акціонерів.
6. Договором між акціонерами можуть передбачатися способи забезпечення виконання зобов'язань, що випливають з такого договору, та заходи цивільно-правової відповідальності за невиконання або неналежне виконання таких зобов'язань.
7. Права сторін договору між акціонерами, засновані на такому договорі, в тому числі право вимагати відшкодування завданих порушенням договору збитків, стягнення неустойки (штрафу, пені), виплати компенсації (фіксованої грошової суми або суми, що підлягає визначенню в порядку, передбаченому договором між акціонерами) або застосування інших заходів відповідальності у зв'язку з порушенням договору між акціонерами, підлягають судовому захисту.
8. Особливості укладення договорів між акціонерами щодо акцій, якими прямо або опосередковано володіє держава, можуть встановлюватися законом.

Додаток II. Зміни до Закону України “Про господарські товариства”

Доповнити Закон України “Про господарські товариства” статтю 51¹ такого змісту:

Стаття 51¹ Договір про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю

1. Договором про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю визнається договір про особливості реалізації прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю. За договором про реалізацію учасників (засновників) його сторони зобов'язуються реалізовувати певним чином права, які надаються учасникам (засновникам) товариства з обмеженою відповідальністю, та (або) утримуватися від реалізації зазначених прав. Договором про реалізацію прав учасників (засновників) може бути передбачено обов'язок його сторін голосувати певним чином на загальних зборах учасників (засновників), погоджувати, придбавати або відчужувати частки за заздалегідь визначеною ціною та (або) у випадку настання певних обставин, утримуватися від відчуження часток до настання певних обставин, а також здійснювати інші дії, пов'язані з управлінням товариством з обмеженою відповідальністю, з діяльністю, реорганізацією та ліквідацією товариства з обмеженою відповідальністю.

Договір про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю укладається в письмовій формі. Дата набрання чинності та строк дії договору про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю визначаються в самому договорі.

2. Предметом договору про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю не можуть бути зобов'язання сторони договору про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю голосувати згідно з вказівками органів управління товариства з обмеженою відповідальністю, щодо часток якого укладений цей договір.

Умови договору про реалізацію прав учасників (засновників), які суперечать положенням частини другої цієї статті, є нікчемними.

3. Договір про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю є обов'язковим тільки для його сторін.

Договір, укладений стороною договору про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю в порушення цього договору, може бути визнаний судом недійсним за позовом заінтересованої сторони договору про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю лише у випадках, якщо буде доведено, що інша сторона за договором знала або повинна була знати про обмеження, передбачені договором про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю.

Якщо інше не встановлено законом, інформація про зміст договору про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю, укладеного учасниками товариства з обмеженою відповідальністю, не підлягає розкриттю і є конфіденційною.

Порушення договору про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю не може бути підставою для визнання недійсними рішень органів товариства з обмеженою відповідальністю.

4. Договором про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю можуть передбачатися способи забезпечення виконання зобов'язань, що випливають з договору про реалізацію прав учасників (засновників), і заходи цивільно-правової відповідальності за невиконання або неналежне виконання таких зобов'язань.
5. Права сторін договору про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю, засновані на цьому договорі, в тому числі право вимагати відшкодування завданих порушенням договору збитків, стягнення неустойки (штрафу, пені), виплати компенсації (фіксованою грошовою суми або суми, що підлягає визначенню в порядку, зазначеному в договорі про реалізацію прав учасників (засновників)) або застосування інших заходів відповідальності у зв'язку з порушенням договору про реалізацію прав учасників (засновників), підлягають судовому захисту.

Додаток III. Зміни до Цивільного кодексу України

Доповнити Цивільний кодекс України статтею 3¹ такого змісту:

12¹. Відмова від здійснення прав за договором

Якщо інше не передбачено цим Кодексом та іншими актами цивільного законодавства або договором, у випадках коли сторона при настанні обставин, передбачених цим Кодексом, іншими актами цивільного законодавства або договором, та які є підставою для реалізації певного права за договором, заявляє відмову від реалізації цього права, в подальшому реалізація цього права на тих же підставах не допускається, за винятком випадків, коли аналогічні обставини настали знову.

Доповнити частину третю статті 12 Цивільного кодексу України абзацом третім такого змісту:

Відмова особи від реалізації належних їй майнових прав не тягне за собою припинення цих прав, за винятком випадків, передбачених законом.

Доповнити Цивільний кодекс України статтею 117¹ такого змісту:

Стаття 117¹ Корпоративний договір

1. Учасники (засновники) товариства з обмеженою відповідальністю або акціонери акціонерного товариства мають право укласти між собою договір про здійснення своїх корпоративних прав (корпоративний договір), відповідно до якого вони зобов'язуються реалізовувати ці права певним чином або утриматися (відмовитися) від їх реалізації, в тому числі голосувати певним чином на загальних зборах учасників (акціонерів) товариства, узгоджено вчиняти інші дії, пов'язані з управлінням товариством, придбавати або відчужувати частки в його статутному капіталі (акції) за певною ціною або за умови настання певних обставин, або утримуватися від відчуження часток (акцій) до настання певних обставин.
2. Корпоративний договір укладається в письмовій формі. Дата набрання чинності та строк дії корпоративного договору визначаються в самому договорі.
3. Корпоративний договір не може зобов'язувати його сторони голосувати відповідно до вказівок органів товариства, визначати структуру органів товариства та їх компетенцію.

Умови корпоративного договору, які суперечать правилам абзацу першого частини третьої цієї статті, є нікчемними.

Корпоративним договором може бути передбачений обов'язок його сторін проголосувати на загальних зборах учасників (акціонерів) товариства за включення до статуту товариства положень, які визначають структуру органів товариства та (або) їх компетенцію, якщо відповідно до законодавства допускається зміна структури органів товариства та їх компетенції статутом товариства.

4. Корпоративний договір не створює зобов'язань для осіб, які не є сторонами такого договору.

Інформація про корпоративний договір, укладений акціонерами публічного акціонерного товариства, повинна бути розкрита в межах та у порядку, визначеному Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Якщо інше не встановлено законом, інформація про зміст корпоративного договору, укладеного учасниками товариства з обмеженою відповідальністю або акціонерами приватного акціонерного товариства, не підлягає розкриттю і є конфіденційною.

Порушення корпоративного договору не може бути підставою для визнання недійсними рішень органів товариства.

Договір, укладений стороною корпоративного договору в порушення цього договору, може бути визнаний судом недійсним за позовом сторони корпоративного договору лише у випадку, якщо буде доведено, що інша сторона за договором знала або повинна була знати про обмеження, передбачені корпоративним договором.

5. Припинення права однієї зі сторін корпоративного договору на частку в статутному капіталі (акції) товариства не має наслідком припинення дії корпоративного договору стосовно інших його сторін, якщо інше не передбачено цим договором.
6. Кредитори товариства та інші треті особи можуть укласти договір з учасниками (акціонерами) товариства, за яким останні з метою забезпечення охоронюваного законом інтересу таких третіх осіб зобов'язуються реалізовувати свої корпоративні права певним чином або утримуватися (відмовитися) від їх реалізації, в тому числі голосувати певним чином на загальних зборах учасників (акціонерів) товариства, узгоджено здійснювати інші дії, пов'язані з управлінням товариством, придбавати або відчужувати частки в його статутному капіталі (акції) за певною ціною або за умови настання певних обставин, або утримуватися від відчуження часток (акцій) до настання певних обставин. До цього договору застосовуються правила про корпоративний договір.

Частини першу та другу статті 212 Цивільного кодексу України викласти в новій редакції:

1. Особи, які вчиняють правочин, мають право обумовити настання або зміну прав та обов'язків обставиною, щодо якої невідомо, настане вона чи ні (відкладальна обставина). Така відкладальна обставина може не залежати від волі осіб, які вчиняють правочин (об'єктивна відкладальна обставина) або залежати від волі осіб, які вчиняють правочин (суб'єктивна відкладальна обставина).
2. Особи, які вчиняють правочин, мають право обумовити припинення прав та обов'язків обставиною, щодо якої невідомо, настане вона чи ні (скасувальна обставина). Така скасувальна обставина може не залежати від волі осіб, які вчиняють правочин (об'єктивна скасувальна обставина) або залежати від волі осіб, які вчиняють правочин (суб'єктивна скасувальна обставина).

Доповнити Цивільний кодекс України статтею 212¹ такого змісту:

Стаття 212¹. Згода на укладення правочину

1. Якщо на укладення правочину відповідно до вимог закону необхідна згода третьої особи або органу юридичної особи, про свою згоду або відмову в укладенні правочину третя особа або відповідний орган повідомляє особу, яка

звернулася за отриманням згоди, або іншу заінтересовану особу у розумний строк після отримання звернення від особи, яка звернулася за отриманням згоди.

2. Якщо на укладення правочину відповідно до вимог закону необхідна згода органу державної влади або органу місцевого самоврядування, про свою згоду або відмову в укладенні правочину орган державної влади або орган місцевого самоврядування повідомляє особу, яка звернулася за отриманням згоди, або іншу заінтересовану особу у строк, встановлений законом.
3. У згоді на укладення правочину має бути визначений предмет правочину, на укладення якого надається згода.
4. Мовчання не вважається згодою на укладення договору, за винятком випадків, передбачених договором або законом.

Доповнити Цивільний кодекс України статтею 246¹ такого змісту:

Стаття 246¹ Безвідклична довіреність

1. З метою виконання або забезпечення виконання зобов'язання сторони, яку представляють, сторона, яку представляють, може зазначити в довіреності, виданій представнику, що ця довіреність не може бути скасована до закінчення строку довіреності або може бути скасована лише у випадках, передбачених в довіреності (безвідклична довіреність).
2. У будь-якому випадку така довіреність може бути скасована після припинення зобов'язання, для виконання або забезпечення виконання якого вона видана, а також у будь-який час, у разі зловживання представником своїми повноваженнями або при виникненні обставин, які свідчать про те, що таке зловживання може мати місце.
3. Безвідклична довіреність повинна бути нотаріально засвідчена та містити пряму вказівку на обмеження можливості її скасування відповідно до частини першої цієї статті.
4. Особа, якій видана безвідклична довіреність, не може передоручити вчинення дій, на які вона була уповноважена, іншій особі, якщо інше не передбачено в довіреності.

Частина першу статті 509 Цивільного кодексу України викласти у такій редакції:

Зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов'язання), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його зобов'язання.

Доповнити статтю 526 Цивільного кодексу України частиною другою такого змісту:

Як виконання зобов'язань, так і здійснення, зміна та припинення певних прав у договірному зобов'язанні, може бути обумовлене здійсненням або утриманням від здійснення однією зі сторін зобов'язання певних дій або настанням інших обставин, передбачених договором, в тому числі обставин, які повністю залежать від однієї зі сторін.

Доповнити Цивільний кодекс України статтею 537¹ такого змісту:

Стаття 537¹ Виконання зобов'язання під умовою

Виконання обов'язків, а також виконання, зміна та припинення певних прав за зобов'язанням можуть бути обумовлені виконанням або невиконанням однією із сторін зобов'язання певних дій або настанням інших обставин, передбачених зобов'язанням, в тому числі таких, які повністю залежать від волі однієї із сторін.

Доповнити статтю 611 Цивільного кодексу України частиною другою такого змісту:

У разі порушення боржником негативного зобов'язання кредитор, незалежно від сплати неустойки та (або) відшкодування збитків та моральної шкоди, має право вимагати припинення відповідної дії, якщо це не суперечить змісту зобов'язання. Така вимога може бути пред'явлена кредитором і у випадку виникнення реальної загрози порушення такого зобов'язання.

Доповнити Цивільний кодекс України статтею 635¹ такого змісту:

Стаття 635¹. Опціонний договір

1. За опціонним договором одна сторона на умовах, передбачених цим договором, має право вимагати у встановлений договором строк від іншої сторони, вчинення передбачених опціонним договором дій (в тому числі сплатити усі грошові кошти або прийняти майно), і при цьому, якщо перша сторона не заявить вимогу у вказаний строк, опціонний договір припиняється.
2. Опціонним договором може бути передбачено, що вимога за опціонним договором вважається такою, що пред'явлена, за настання визначених таким договором обставин.
3. За право заявити вимогу за опціонним договором сторона сплачує передбачену таким договором винагороду, якщо інше не передбачено договором.
4. При припиненні опціонного договору винагорода, передбачена пунктом 3 цієї статті, не підлягає поверненню, якщо інше не передбачено опціонним договором.
5. Особливості окремих видів опціонних договорів можуть бути встановлені законом.